

**Uitgeschreven Televisiedebat tussen WILFRIED MARTENS & PIERRE CARETTE
NACHTWACHT**

Beginvraag ontbreekt op de band, dus het begint hier midden in een antwoord van Pierre Carette...

CARETTE:

...We hebben tenslotte een collectieve strijd gevoerd. Maar dat past nu eenmaal in het concept van uw voorstelling. En haar overtuiging, die ook de mijne was, is niet veranderd. Waarom zou ze moeten veranderen?

SOULSISTER:

Misschien omdat de maatschappij veranderd is?

CARETTE:

Maar, het communisme is een visie, een wereldbeeld. Het is een algemene beschouwing over de geschiedenis, de sociale klassen -het verdedigt de belangen van het proletariaat. Het communisme is belangrijk voor de bevrijding van het proletariaat. Het is een strijd die begonnen is met de opkomst van het proletariaat en zal duren tot de communistische revolutie.

SOULSISTER:

Aha.

U was dertig, toen u koos voor de gewapende strijd tegen het systeem. Wat heeft u aangezet tot dat besluit, tot die... stap?

CARETTE:

Wel, ik was in de eerste plaats met politiek bezig, met een politieke overtuiging. Zoals de meeste jonge actievoerders hadden mijn eerste ervaring plaats binnen een reformistisch, wettelijk kader. Ik heb bijvoorbeeld deel genomen aan acties tegen de imperialistische agressie in de derde wereld, ik heb deelgenomen aan solidariteitsacties met de arbeidersstrijd. Voila, en beetje bij beetje zijn, door na te gaan denken, mijn politieke gedachten scherper geworden. Ik ben uiteindelijk tot de conclusie gekomen dat de strijd, voor de hervormingen, binnen de grezen van het gereformeerde en legale, nergens toe leidde. Als je echt de intentie hebt, de wil, om een revolutie tot stand te brengen, dan moet je de geschiedenis bestuderen, dan moet je de ervaringen uit het verleden bestuderen, en op basis daarvan keuzes maken, vooruitgaan. En daarna, vanuit die beschouwingen en die analyse, van de concrete realiteit in de wereld en in ons land, wel voila, dan hebben in het begin van de jaren 80 de revolutionaire krachten die reeds bestonden, zich gehergroepeerd, en zo is de CCC ontstaan.

SOULSISTER:

Het vooropgestelde doel van uw acties was om de massa te bewijzen dat een revolutionaire strijd mogelijk is. Wat heeft u doen denken dat de massa naar u zou luisteren?

CARETTE:

Maar ziet u, dat wat de communisten ervan overtuigt dat de overwinning onvermijdelijk is, is het simpele feit dat ze de belangen van de maatschappij en het proletariaat verdedigen. Dat is een historische analyse. Wij zijn ervan overtuigd dat het kapitalisme een economisch systeem is met een eigen politieke structuur. Een algemeen systeem dat in de geschiedenis een rol heeft gespeeld en zoals de systemen die aan haar vooraf zijn gegaan, gedoemd is om te verdwijnen, en vervangen te worden door het communisme. Dus, dat is de algemene analyse van het Marxisme

SOULSISTER:

Aha.

CARETTE:

Wij zijn ervan overtuigd dat het onvermijdelijk is dat het kapitalisme zal verdwijnen...

SOULSISTER:

Is de keuze voor de gewapende strijd ook een keuze om een clandestien, ondergronds leven te gaan leiden?

CARETTE:

Neen, neen, helemaal niet... De strategische keuze, de politieke keuzes, de revolutionaire acties... dat zijn geen *persoonlijke beslissingen* van de revolutionairen. Het zijn keuzes die worden genomen in functie van de werkelijkheid. Het is de toestand van de maatschappij die de revolutionaire actie bepaald, de revolutionair gaat niet...

SOULSISTER:

Maar op persoonlijk vlak, het moment dat je kiest voor de gewapende strijd, dat je jezelf buiten het systeem zet, dan weet je dat ze jacht op je zullen maken... Is het, kawa, beuuh,.. hoe zag uw leven er uit ...euuh, bwa.. direct na uw eerste aanslag? U, u ging... nog na... naar de markt, naar de bioskoop...? Of, of leefde u ondergedoken?

CARETTE:

Haha, tja, moment ik moet eerst iets zeggen... ten eerste, de communisten *kiezen* er niet voor om onder te duiken. Die situatie manifesteert zich, omdat ze ertoe worden gedwongen, omdat er effectief repressie heerst. En ze moeten dus maatregelen nemen om zichzelf te beschermen, om de activiteiten die ze noodzakelijk achten te kunnen verderzetten. En zo is dus clandestiniteit aangewezen, op dat gegeven moment...

In mijn geval, als oude actievoerder was ik al behoorlijk, hihi... bekend bij de politie. Dus het was evident dat toek ik illegale activiteiten ben gaan ontwikkelen, dat ik veiligheidsmaatregelen moest treffen en moest onderduiken.

Hoe leef als je ondergedoken bent? Welja, het is te zeggen, je bent ondertussen wel met serieuze dingen bezig, je hebt verantwoordelijkheid, je weet waartoe je je geengageerd hebt... Voila, dus je gaat niet lichtvaardig tot zo'n bestaan over. Je probeert...

SOULSISTER:

Had u een gevoel van paranoïa? Een gevoel... dat u achtervolgd werd?

CARETTE:

Neuh, neuh...

SOULSISTER:

... Achtervolgd...?

CARETTE:

... nee dat al helemaal niet: de dag dat ik achtervolgd werd, ben ik opgepakt. Haha....

SOULSISTER:

... Hihi...

CARETTE:

Nee, je leeft in de clandestiniteit, je probeert min of meer normaal te leven, alleen ben je heel erg oplettend, zeer serieus, je hebt allerlei veiligheidsmaatregelen getroffen, en je doet je politieke taak.

En dan voor de rest...

SOULSISTER:

Je gaat naar het café, naar de bioscoop...?

CARETTE:

Voila, ja, op café... of naar de cinema... maar... enfin... soms heb je ongewenste ontmoetingen, hihi, ik ga u een kleine anekdote vertellen... hihi... Mijn laatste adres waar is clandestien ben ondergedoken was in Luik, en op een dag, ik kom van de markt en ik wil dus een caféetje binnengaan, om mijn krant te lezen, en ik zit dus in de gelagzaal van dat café, mijn krantje te lezen, en ineens merk ik, er is een probleem... iets, iets wat niet normaal is. Ik vraag me af of misschien gerkend ben, ik ben een beetje ongerust. Enfin, het gaat allemaal heel snel en ik draai me om: ik voel dat er achter mij iets gebeurt, iedereen kijkt die kant op. Ik draai me dus om en ik zie zo'n groot schuifraam, en achter dat raam, aan een tafel op het terras, op misschien 3 meter van mij, zit de minister van Justitie zijn verkiezingscampagne te voeren...

SOULSISTER:

Dat was...

CARETTE:

Jean Gol... inderdaad. Voila, tja, ik ben opgestaan, ik heb geld op het tafeltje gelegd en ben behoorlijk haastig weggegaan. Zo haastig dat iemand die zich vast niet bewust was van de waarheid van zijn woorden zei: Awel voila, die houdt duidelijk niet van liberalen...

SOULSISTER:

Hahahahah... bwa, hij had gelijk...

CARETTE:

Jaja, voila, hij had volkomen gelijk, hahaha, dus ja, ook als je ondergedoken leeft kunnen er zich dolkomische situaties voordoen.

SOULSISTER:

Jaja...

U hebt meer dan (*kijkt in zijn briefje*) twintig aanslagen gepleegd, zonder te zijn gearresteerd...

CARETTE:

Hm, hm...

SOULSISTER:

Hoe heeft u uw doelwitten geselecteerd? Had u een soort lijst? Een rangorde? Een bepaalde...

CARETTE:

Nogmaals, in de revolutionaire strijd staat de politiek bovenaan, in elk geval. Als de CCC tot een

paramilitaire actie besluit, dan is die praktijk volledig geliëerd aan een politiek doel. Wij zeggen, ik bedoel, onze formulering is: de partij, de politiek geeft het bevel tot de strijd. Wij maken geen lijst met aanslagen. De aanslagen staan ten dienste van een politiek. En geweld maakt de acties en de revolutionaire ideeën geloofwaardig.

SOULSISTER:

Akkoord, dat is het grote plan. Maar concreet dan?

CARETTE:

Jaja, voila, ten eerste, de eerste reeks aanslagen dateert van oktober 1984. Om dat moment is er in ons land een belangrijke kwestie aan de orde, die veel beroering wekt, namelijk de plaatsing van de Amerikaans raketten in Florennes. Er is op dat moment een heel sterk verzet tegen die plaatsing. Er zijn betogingen, het waren zeer grote betogingen, in Brussel, met meer dan 400.000 mensen. 80 procent van de bevolking verklaart tegen de komst van de raketten te zijn. Het parlement zal het toch goedkeuren. En nog een groter schandaal, de dag dat het parlement erover stemt, hebben de Amerikanen de raketten al gebracht. Dus ja, ik denk dan, mooie democratie. Maar goed dus, 400.000 mensen betogen tegen die raketten, het parlement heeft daar niets tegen in te brengen, de Amerikanen zeggen, wij hebben er het schijt aan, en ze plaatsen die raketten. Op dat moment zeggen de CCC: we moeten die oorlogsvoorbereidingen linken aan het kapitalisme en concreet moet en we met een gewapende propaganda campagne, ten eerste, die bedrijven en organisaties viseren, die profijt halen uit de oorlog, ten tweede de politieke verantwoordelijken in ons land -indertijd de liberalen en de socialisten- en ten derde, de NAVO. Dat zijn de drie grote lijnen. Op basis daarvan hebben we onderzoek gedaan, onze analyses gemaakt en daaruit zijn een aantal doelen naar voor gekomen, waarbij telkens afgewogen is: wat is bereikbaar, wat is rechtvaardig, wat spreekt de mensen voor wie het bedoeld is het beste aan.

SOULSISTER:

Hm. Mijnheer Carrette, ik heb ook uw vijand uitgenodigd.

Trots, tot publiek:

Hij was eerste minister, reageerde... sorry, regeerde liever, met volmachten in volle crisistijd, toen de CCC haar aanslagen pleegde, zijn naam is Wilfried Martens.

Mijnheer Martens, ik stel voor dat we verder gaan in het Frans, als u daar niets op tegen heeft – ik ben zelf heel goed bezig...

MARTENS:

Neen, want zelfs in een democratie op zijn Belgisch, is het kwestie van hoffelijkheid, of een soort superioriteit van je in de meerdere landstalen te kunnen uitdrukken. Om die reden ben ik dan ook bereid mij aan deze confrontatie over te leveren. Het is geen gesprek of een debat, maar een confrontatie met Mr Carrette, in zijn taal.

SOULSISTER:

Kunt u in de absolute overtuiging van Pierre Carrette inkomen?

MARTENS:

Ik kan op geen enkel manier het *geweld* begrijpen.

SOULSISTER:

Maar de overtuiging?

MARTENS:

Nee. De kracht van een democratie als de onze, is dat we ook altijd het recht van meningsuiting hebben aanvaard, ook van extreme meningen, van zowel links als rechts, met als voorwaarde dat de wet wordt gerespecteerd. En dat is heel concreet: het respecteren van het leven en de waardigheid van elke mens.

SOULSISTER:

Ja, maar het is waar, als we zeggen dat de CCC nooit opzettelijk mensen heeft aangevallen. Ze viseerden instanties. Er zijn slachtoffers, maar...

MARTENS:

Neen, ze hebben geweld gebruikt met het evidente risico dat er daarbij menselijke slachtoffers zouden vallen. Dat is zo klaar als een klontje: ze hebben dat risico genomen. En dus om die reden kan ik het niet aanvaarden. Ik kan het niet accepteren. De basis van mijn politiek engagement is dat voor elke mens, het leven wordt gerespecteerd, en ook zijn mening. Ik heb trouwens aanvaard om deze confrontatie aan te gaan, vanuit de overtuiging dat de gezagdragers -de autoriteiten die beslist hebben over Mr Carrettes voorwaardelijke invrijheidstelling- de garantie hebben gekregen dat hij de wet zal naleven. Dat is mijn voorwaarde, ik heb de overtuiging...

SOULSISTER:

Hebt u dat beloofd?

CARETTE:

Ik heb geen enkele... maar dan ook geen enkele...

MARTENS:

Maar dat is toch evident. Nee, maar de overheid die u voorwaardelijk vrijgelaten heeft, voor mij, aan mij... heeft zich ertoe verbonden dat er voldoende garanties zijn, dat u... dat u geen geweld meer zult gebruiken...

Ten derde heb ik deze confrontatie aanvaard omdat er ook andere manieren zijn om onze instellingen te hervormen en het welzijn van onze bevolking te verzekeren. Mr Carette praat over de dictatuur van het proletariaat en de klassenstrijd. Ik ook, ik ben geïnspireerd door andere bewegingen. Er is Rerum Novarum, de sociale leer van de katholieke kerk.

CARETTE:

pfff...

MARTENS:

Ja, daar... dat weet ik, daar lacht u om... Er is ook, euh, de Europese Unie, het sociale Europa, de sociale markteconomie...

SOULSISTER:

Daar praten we straks...

MARTENS:

Ja, misschien hebben we daar straks nog de kans toe om...

SOULSISTER:

Ja, daar praten we straks nog over.

MARTENS:

Maar ik wil alleen zeggen, dat dat dus de derde reden is om...

SOULSISTER:

Aha. Ok...

MARTENS:

Er zijn andere manieren om hervormingen te realiseren... en extreme meningen kan ik in theorie aanvaarden, maar geweld niet.

SOULSISTER:

Geweld maakt slachtoffers. Er zijn twee brandweerlui omgekomen bij zo'n aanslag tegen het VBO. Wat heeft u dat gedaan?

CARETTE:

euh...

SOULSISTER:

... Dat er doden zijn gevallen?

CARETTE:

Dat was, dat is logisch, een vreselijke schok voor elk lid van de organisatie. Het kwam heel hard aan, omdat het iets was wat lijnrecht inging tegen onze doelstellingen, tegen onze wel, tegen onze keuzes. De vraag is natuurlijk... Kijk, we gaan het hier nu niet weer over de verantwoordelijkheid hebben. We weten heel goed dat de volledige schuld, uiteindelijk bij de rijkswacht lag. Maar dat is een ander verhaal. Maar goed, wij wilden niet dat er doden vielen, dat was een ongeluk. En het is onherstelbaar.

SOULSISTER:

Hebt u contact gehad met de familie?

CARETTE:

Dat is me...

SOULSISTER:

... met de nabestaanden?

CARETTE:

Dat is me verboden door Justitie.

Dus... Euh... euhm... waar... Wat de echte vraag is: Als er slachtoffers vallen in de klassenstrijd, dan is dat vanuit ons standpunt, alleen om een eind te maken aan de afschuwelijke lijst van slachtoffers van het imperialisme en kapitalisme. En het is geen kwestie van hervorming. Wij strijden niet voor hervormingen, maar voor een revolutie, dat wil zeggen voor een machtsgreep van...

SOULSISTER:

Over welke slachtoffers praat u ?

CARETTE:

Maar... wel, over de 14 miljoen kinderen die elk jaar omkomen van de honger. De tientallen of honderden miljoenen bewoners van deze planeet, die in de grootste armoede leven. De armoede en de crisis die zich verder ontwikkelen in Europa vandaag. De voortdurende crisis van het kapitalisme die in ons land voor een structurele werkloosheid zorgt, die we maar niet opgelost krijgen. Verslechterende leefomstandigheden, geen vooruitzichten...Voilà, dat is de realiteit van onze maatschappij.

SOULSISTER:

Dus wat u nu zegt is dat het in zekere zin maar een kleine prijs is die we betalen voor ons toekomstig welzijn?

CARETTE:

Maar dus nogmaals: het is de geschiedenis die de condities bepaalt hoe de klassenstrijd gevoerd wordt. Als de bourgeoisie zelf haar koffers pakt en verdijnt, dan zal ik dat als eerste toejuichen. Ik wil niets liever. Maar de realiteit is dat de bourgeoisie en haat staat tot de tanden gewand zijn, en dat telkens als een klassenstrijd die staat bedreigt, ze een bloedbad aanrichten. We hebben hier dus met terroristen te maken.

MARTENS:

Maar u bent toch de terrorist, Mr Carette!

CARETTE:

hihi.

MARTENS:

U bent de terrorist!

SOULSISTER:

We zullen dat maar in het midden laten... die vraag...

Maar we kunnen niet ontkennen dat als er ergens in de wereld een rijke klasse is van uitbuiters – in de Derde wereld zien we dat toch elke dag -... dat die nooit of nooit vrijwillig haar bezit aan de armen zal afstaan... We nemen ze het ofwel in zekere zin *af* ofwel er gebeurt niets... euhm...

MARTENS:

Laten we eerst even over feiten praten. Mr Carette spreekt steeds over communisme. Het communisme is ingestort. Het bestaat niet meer. Het systeem bestaat niet meer.

SOULSISTER:

Maar we prate...

MARTENS:

Neenee, ik moet dit eerst even zeggen, want hij praat alom er vandaag nog altijd een communistische ideologie bestaat die zichzelf op dit eigenste moment aan het verwezenlijken is. Dat communistische systeem heeft zich nooit of nooit geïnteresseerd voor de Derde Wereld. In Europa en zelfs in de VS is er veel meer gedaan voor de Noord-Zuid samenwerking dan in de Sovjetunie. Er blijven dus noch principes, noch instellingen, noch regels, nog een geschiedenis over

van dat systeem, maar Mr Carette praat er nog steeds over alsof daar iets van bestaat. Ten tweede: ik maak effectief het onderscheid tussen bijvoorbeeld ons continent, en onze Europese Unie, waar we erin geslaagd zijn om na twee wereldoorlogen de vrede te installeren, en waar we ook samenwerkingen en vooruitgang hebben gerealiseerd, op economisch en sociaal vlak. Maar we hebben ook de plicht om elders in de wereld in te grijpen, te helpen. Meer bepaald in de Derde wereld. En dus, dat is het verschil. Mr Carette praat over de gewapende strijd, net zoals hij voor vijftien jaar of langer geleden deed. Maar dat systeem, die ideologie bestaat niet meer. En er is, zeker in Europa, een enorme vooruitgang geboekt. Ik ben het levende bewijs! Mijn ouders...

SOULSISTER:

Maar laat ons misschien daarover straks...

MARTENS:

Mijn hele generatie is er het bewijs van...

SOULSISTER:

Ik wil eerste...

MARTENS:

Ik...

SOULSISTER:

U beweert allebei dat u de gewone man vertegenwoordigt.

Tot het publiek:

Maar voelt de gewone arbeider zich vandaag de dag nog onderdrukt?

(filmpje met peter van de veire over de tegenwoordige proletarier.)

SOULSISTER:

Mr Carette: de proletariers willen uw revolutie niet meer.

CARETTE:

Ten eerste, het is niet mijn revolutie, maar die van het proletariaat. En ik moet zeggen, de spottende toon van die reportage staat me toch wel wat tegen. Ik zie ook wel dat het een karikatuur is, maar toch... Een ander ding is, cijfers zijn gevaarlijk, je kunt er alles mee bewijzen. U had een totaal andere reportage kunnen maken door te praten over de schuldenlast van de gezinnen, of over de verkrotting van de woningen, milieuvervuiling, werkloosheid enzovoort.

SOULSISTER:

Maar we hebben het hier over de perceptie van de ...

CARETTE:

Maar toch, dat lijkt me erg dubieuze sociologie. Maar goed. Het kopt dat we vandaag in het begin van de 21ste eeuw in een maatschappij leven waarin het proletariaat in het algemeen weinig met politiek bezig is en zich weinig mobiliseert. Bon. Het is nu zo'n tijd. Maar de vraag is anders: aan de basis van de revolutie ligt niet alleen.. euh, enfin... niet alleen de mentaliteit van de massa op een bepaald moment. Maar evengoed de economische crisis en de steeds grotere economische tegenstellingen.

SOULSISTER:

hmhm.

CARETTE:

En dat verandert niet. De verschillen worden steeds groter. Dus daar, het kapitalisme zakt verder weg in haar crisis, het imperialisme is misdadiger dan ooit, de kloof tussen arme en rijke landen wordt steeds dieper. En hij praat over samenwerking, terwijl de Derde Wereld instort? En dat is permanent...

SOULSISTER:

Maar het leven van de Belgische arbeider is toch veel verbeterd...

CARETTE:

Ja, maar het is verbeterd dankzij de klassenstrijd. Want de patrons hebben de arbeiders nooit iets cadeau gedaan. Het is de strijd van de arbeiders die de transformatie op gang heeft gebracht. Dat was één. Ten tweede: Het is een feit dat het proleriaat enkele kruimels an z'n eigen productie heeft gekregen om haar leefomstandigheden wat te verbeteren. Maar, als de lonen verdubbeld zijn, zijn de inkomsten ui kapitaal vertienvoudigd. Dus we kunnen concluderen dat de armen armer zijn geworden en de rijken rijker.

SOULSISTER: *tot Martens*

U zei dat uzelf een voorbeeld bent van die ontvoogding?

CARETTE:

Van de bezuinigingspolitiek, ja...

MARTENS:

Ik wil eerst even iets recht zetten. In verband met uw waarneming: u zei daarstraks dat u in actie gekomen bent vanwege de komst van de raketten. Maar, Mr Carette, uw eerste aanslag hebt u gepleegd op 2 oktober 1984. Maar de raketten zijn geplaatst op 31 maart 1985.

CARETTE:

Wat meteen het bewijs is van de juistheid van onze analyse...

MARTENS:

Maar neen, neen, dat was dus niet de reden.

CARETTE:

Het was een profetische actie...

MARTENS:

Neenneen. Ik wil twee punten onderstrepen. Ik geloof effectief dat zelfs de arbeiders, die het zwaarste werk doen, de dictatuur van het ploletariaat en de klassenstrijd zouden afwijzen, om dat Mr Carette en zijn beweging net aangetoond hebben dat iets nog belangrijkers in gevaar is, namelijk hun leven. Hun respect voor hun waardigheid. En die reactie, eigen aan de aard van elk menselijk wezen, dat zult u nooit veranderen. Ten tweede, het beeld dat u het beschreven bevat zoveel meer positieve elementen. De lonen zijn niet alleen verdubbeld, het onderwijs is ook gedemocratiseerd. Mijn hele generatie heef de kans op onderwijs gekregen. Dat was nieuw in de geschiedenis van ons land! Er is ook de sociale zekerheid. Er is een hele reeks van mogelijkheden – en dat filmpje is een

soort... - en alleen daar sluit ik me bij aan – een soort karikatuur. En hoewel niet alle problemen in onze maatschappij verdwenen zijn, het is ook een kwestie van de opvoeding van de bevolking.

SOULSISTER:

Is dat dan een verwaarloosbaar...

MARTENS:

Alles wat we daarnet hebben gezien is ook een symptoom van een nivellering naar beneden toe, terwijl de mogelijkheden enorm zijn. Maar dat is geen puut economisch probleem: het is evengoed een probleem van opvoeding, van engagement, euh... in bijvoorbeeld jeugdbewegingen en studentenbewegingen... etc. En dat bestond allemaal...

Pas op, ik erken dat er een nivellering naar beneden toe is, maar ze is niet eigen aan de economische en sociale toestand. Die biedt veel meer mogelijkheden dan vijftig en honderd jaar geleden.

CARETTE:

Nogmaals, ik heb nooit ontkend dat het proletariaat door zijn strijd – en enkel door strijd - sociale verworvenheden heeft afgedwongen. Het heeft iets schaamteloos als een bourgeois-eerste minister komt vertellen: het proletariaat heeft dit en dat gekregen... Het proletariaat heeft dat bevochten. Bevochten.

MARTENS:

Maar ik ben geen bourgeois!

CARETTE:

En nog iets:

MARTENS:

Maar Mr Carette ik ben geen bourgeois...

CARETTE:

... elke arbeider beseft vandaag dat die verworvenheden in gevaar zijn omdat er al 30, 40 jaar aan geknabbeld wordt. Alle verworvenheden die de werkomstandigheden veranderd hebben, dankzij de strijd die begin 20ste eeuw begonnen is en de vooruitgang die in de jaren 50 en 60 is geboekt, dat alles is nu in gevaar.

MARTENS:

Maar het is toch net in ons land dat...

CARETTE:

Omdat het kapitalisme geen enkel antwoord heeft op de crisis.

MARTENS:

Neen neen neen, in ons land en in Europa wordt er juist onderhandeld tussen industriëlen en werknemers. De vakbonden voeren onderhandelingen.

SOULSISTER:

Waarom blijkt dan uit studies dat veel mensen denken dat ze geen enkele echte macht hebben?

MARTENS:

Maar dat is nu toch net de hele vraag. We moeten een onderscheid maken tussen... Elke verkiezing heeft – en dat zeg ik elke keer – heeft haar verassing. Je kunt niet zeggen dat in België verkiezingen niets opleveren... Ze leveren effectief iets op. Maar behalve verkiezingen, is er ook de scheiding van de machten. In uw systeem bestaat dat helemaal niet. In uw systeem hebben politiek bureau en de secretaris-generaal die alles voor het zeggen hebben. Wij moeten ons tenminste één keer om de vier jaar kandidaat stellen. En wij zijn geen bourgeois, he. We zijn in hoofdzaak politici, ook bij andere partijen, die...

SOULSISTER:

Maar we kunnen ons toch de vraag stellen of het communisme een bruikbaar alternatief is.

Tot het publiek:

En daar weet mijn volgende gast alles over: hij is filosoof, en zijn naam is Ludo Abicht.

Welkom Mr Abicht.

ABICHT:

Goeiedendag.

SOULSISTER:

U was lid van de communistische partij, maar onlangs schreef u in een artikel dat de droom van een proletarische revolutie een nachtmerrie is geworden. Hoe is dat gebeurd?

ABICHT:

Ik ben 17 jaar lid geweest, dat is waar. En ik zei dat over de geschiedenis van het bestaande communisme of socialisme. Ik heb gezien dat de droom van het proletariaat, de communistisch-socialistische droom, mijn inziens, in de oostbloklanden een nachtmerrie is geworden. En ik kan u ook uitleggen waarom: ik heb namelijk gezien dat noch de functionarissen (ambtenaren), noch de arbeiders of de intellectuelen in het systeem geloofden. Het was een soort operette. Ik heb verscheidene maanden, bijna een jaar eigenlijk, in Praag gewoond, en ik heb tot mijn spijt, omdat ik erin geloof, vastgesteld dat ik bijna de enige socialist in Praag was. Dat was verschrikkelijk.

SOULSISTER:

Hoezo?

ABICHT:

Wat ik wil zeggen is: iedereen noemde zich socialist, ze waren tenslotte socialistische of communistische ambtenaren, maar in de realiteit wilden ze eigenlijk...

SOULSISTER:

Leidde u dat af uit opmerkingen, uit de sfeer?

ABICHT:

Maar neen, gewoon uit het simpele feit dat er geen persvrijheid was, er was geen discussie, geen echte verkiezingen, en vooral, er was geen kennis of interesse voor de marxistische theorie, bijvoorbeeld aan de universiteit. Dat was absoluut taboe. Verboden door de partij, die geen vrije discussie toestond.

SOULSISTER:

Mr Carette, de mensen in Oost-europa waren heel blij met de val van het communistische regime. Als er fouten zijn gemaakt, dan is de loop van de geschiedenis toch niet onafwendbaar.

CARETTE:

Ten eerste moeten we precies weten waarover we praten. Niet het communisme is ingestort, maar de karikatuur ervan. Ik ben Marxist – Leninist...

SOULSISTER:

Leg dat eens uit. Was het dan geen communisme?

CARETTE:

Bon, neen, absoluut niet. De revolutionaire stroming, de communistische stroming waar mijn kameraden en ik toe behoren, heeft gebroken met de Sovjetunie en de ontaarding van de revolutie in de Sovjetunie. Zeker vanaf het begin van de jaren 60. Met de partij van Mr Abicht heb ik helemaal niets te maken.

SOULSISTER:

Waar is het toen fout gegaan?

CARETTE:

Met -inderdaad- met Chroesjtsjov was het revolutionaire proces afgelopen. Dat proces begint met de oktober-revolutie en loopt grosso modo -want de geschiedenis stopt niet op één dag- tot de tweede wereldoorlog. Overigens is de overwinning op het nazisme vooral een overwinning van de Sovjetunie en het socialisme, en niet van de democratie,

SOULSISTER:

En van de Amerikanen, toch?

CARETTE:

Die zijn erg laat aangekomen in Europa... Het rode leger was al lang in het offensief en heeft het tijd doen keren...

SOULSISTER:

Wat ging er mis onder Chroesjtsjov?

CARETTE:

Chroesjtsjov breekt met de dictatuur van het proletariaat, breekt duidelijk met alle basisprincipes van het Marxisme, die het revolutionaire proces leiden..

SOULSISTER:

Maar Rusland in de Jaren 50 en 60 is toch wat wij een dictatuur zouden noemen?

CARETTE:

Een dictatuur van het proletariaat, dat zou betekenen...

SOULSISTER:

Zonder persvrijheid, zonder...

CARETTE:

... zonder vrijheid om te liegen. De pers, dat zijn grote magnaten die kranten en tv-zender kopen.

MARTENS:

... onafhankelijke journalisten...

CARETTE:

... die wel door de kapitalisten worden betaald...

ABICHT:

Maar ik droom zeker. Ik droom, want als we kijken naar de realiteit onder Stalin -en niet alleen onder hem, maar onder het regime dat zich socialisme noemde, daar zien we dat de remedie erger was dan de kwaal. Ik ben er volledig mee akkoord dat het kapitalisme moet verdwijnen, en we kunnen er graagover praten, maar wat er in China is gebeurd, en vooral wat er onder Stalin is gebeurd, was verschrikkelijk omdat hij zich socialist noemde. Mijn inziens, neen, u spreekt over de dictatuur van het proletariaat. Enfin, ik ken m'n Marx net zo goed als u. Hij had het over de dictatuur van het proletariaat voor een heel korte periode. En de macht lag bij het volk. Zowel onder Lenin als onder Stalin is dat geworden: de heerschappij van hde partijsecretaris over het volk De socialistische vrijheid waarover Merx en Engels het hadden, bestond niet. Er is nog nooit een grotere vrijheid geweest dan de burgerlijke vrijheid. Ik ben akkoord dat de bourgeoisie en het kapitalistische systeem moeten veraderen, maar de verandering die we daar hebben gezien, zelfs na de dood van Stalin...

SOULSISTER:

Is het een volkomen mislukking voor u? Het communisme zoals we het gekend hebben?

MARTENS:

Zoals ik al zei, is het systeem uiteengevallen. Bovendien was Stalin, net zoals zijn tegengewicht Hitler, anti-democratisch en anti-humanistisch. Hij heeft 30 miljoen slachtoffers gemaakt. En ik denk, Mr Carette, dat die alles bij elkaar korte, maar verwoestende periode van het communisme, die zeventig jaar heeft geduurd, met al zijn slachtoffers, en al zijn gevaren, de fundamentele reden is waarom u voo zo'n systeem geen enthousiasme en medewerking kunt losmaken.

SOULSISTER:

En toch zijn er nog jonge mensendie in de communistische idealen geloven.

Tot publiek:

Wij zagen de 'rode jeugd' in actie op pukkelpop.... (reportage)

SOULSISTER:

Mr Carette, die jongelui zijn vooral bezig met de problemen van de Derde Wereld. Is het anti-globalisme het communisme van morgen?

CARETTE:

Neen, u gooit alles op één hoop. In de huidige situatie van sterke depolitisering en ideologische teruggang, lokken de tegenstelling vezet uit, en er is een anti-globalistische beweging ontstaan. Een natuurlijk, spontaan verzet, onvermijdelijk, tegen de misdaden van het kapitalisme. Het is een heel heterogene beweging met veel tendensen, waaronder een revolutionaire. Wat er moet gebeuren is dat we de marxistische-leninistische theorie inbrengen, en de beweging tot de revolutie en de klassenstrijd brengen.

SOULSISTER:

Ziet u dat ook zo?

ABICHT:

Absoluut niet. Om te beginnen ben ik bang dat de anders-globalisten, want het zijn geen anti-globalisten maar echt monialisten -in de echt betekenis van het woord- en dit is belangrijk: ik ben bang dat ze door zulke mensen gemanipuleerd worden, want zoals we in het filmpje zagen, steunen ze Pol Pot en Milosevic en al die verschrikkelijke dictators. En ze manipuleren de jongeren die naar hun leugens luisteren. Het zijn nochtans eerlijke jongelui, idealisten. Net zoals de getuigen van Jehova, allemaal goed voor mij. Maar ze verkopen Pol Pot. Ik hoop echt dat het anti-globalisme niet wordt overgenomen door een kleine groep, die een heel spontane beweging manipuleert.

SOULSISTER:

Mr Martens, u bent voorzitter van de Europese Christen-Democraten. Wat is uw antwoord op de vraag die de anti-globalisten ons stellen?

MARTENS:

De globalisering is een probleem. Maar ik ga ermee akkoord dat er een gevaar voor recuperatie bestaat. En ik geloof ook wel dat bepaalde... aspecten... onvermijdelijk en goed zijn... Wereldwijde... euhm... informatie is een goede zaak, vind ik.. Maar er stelt zich weldegelijk een probleem voor Europa. Er bestaat een Europees model dat verschilt van wat men in de VS en in Japan en de Angelsaksische wereld doet. En wij riskeren onze Europees identiteit te verliezen, als we niet in staat zijn om Europees model te behouden: onze sociale zekerheid, inspraak, onderhandelingen met bedrijven, ook voor onze werknemers enzovoort. En dus, het gevaar bestaat, dat die beweging, die een bestaansreden heeft, wordt... gerecupereerd, ja, met jongeren die... praten over dictators... die afschuwelijke misdaden hebben begaan. En dus moeten we de recuperatie vermijden.

SOULSISTER:

is dat een valse voorstelling van de feiten, volgens u?

CARETTE:

pff... de bourgeoisie is altijd bang voor de waarheid. Dus, als men binnen de anti-globalistische beweging tot een fundamentele reflectie komt, waardoor men de dingen beter begrijpt, wordt ze bang. Ze wil juist dat er in de anti-globalistische beweging verwarring blijft heersen, dat ze blijven luisteren naar een paar goeroes die samenspannen met de imperialisten. Wat ze dus vooral niet willen is dat er een juiste, marxistische analyse wordt gemaakt die leidt tot de conclusie dat de enige oplossing de revolutie is. Punt andere lijn.

De misdaden in de Derde Wereld passen in een globaal systeem, dat onze economieën hanteren. Ze komen in de Derde Wereld niet zomaar om van de honger. Dat valt niet zomaar uit de lucht. Het is het gevolg van het imperialisme en de kapitalistische productiewijze hier. En daar is hij een van de goede oude vertegenwoordigers van.

MARTENS:

en u bent een vertegenwoordiger van een sovietsysteem

CARETTE:

dat is niet waar...

MARTENS:

... dat zich nooit geïnteresseerd heeft voor de derde wereld. Het zogezegde bourgeois-steem heeft veel meer gedaan, Europa heeft zo veel meer gedaan, dan de Sovietunie. En dan de VS.

CARETTE:

België heeft een grooste geschiedenis met z'n kolonie. Congo. Wij hebben dat land tientallen jaren werkelijk geplunderd. We hebben zijn eerste minister vermoord zodra hij...

MARTENS:

...ik niet hoor....

CARETTE:

België en de Belgische kapitalisten.

Onze koloniale geschiedenis is er een van plunderingen en diefstal. Dat is de waarheid. U verdedigd dus mensen, die dood en vernieling hebben gezaaid. Weet u dat de 400 grootste Amerikaans fortuinen, een vermogen hebben dat 40 procent bedraagt van het inkomen van de hele mensheid? Bent u niet beschaamd het daarover te hebben.

ABICHT:

Maar daar praten we nu toch helemaal niet over?

CARETTE:

Maar mij interesseert dat wel...

ABICHT:

Wat u doet is het volgende: u noemt iedereen die het niet met u eens is, een bourgeois en een imperialist, en ik weet niet wat... Dat is idioot, sorry dat ik het zeg...

CARETTE:

Je dient of de belangen van het proletariaat of die van de bourgeoisie, mr Abicht, van de uitgebuiten of van de uitbuiters. Er is geen derde weggetje daar tussenin. Je bent in een kamp of in een ander kamp, maar je bent in een kamp. Ik behoor tot het kamp van de revolutie.

MARTENS:

Dat is gemakkelijk om te zeggen. Laten we over verantwoordelijkheden praten, mr Carette.

CARETTE:

Ik denk het niet. Een kleine anekdote.

Een paar dagen na mijn vrijlating was ik op de betoging vna de staalnijverheid in Luik. Ik ben verstomming geslagen door de tientallen sympathiebetuigingen die ik heb ontvangen van mensen die ik nooit eerder had gezien. En mensen die volgens mij zelfs maar een vaag idee hadden van de politieke lijn en de politieke theorieën van de CCC. Maar één ding begrepen ze heel goed: dat zij zich in het kamp van de uitgebuiten bevinden, en dat de CCC aan hun kant stond en zijn verantwoordelijkheid had genomen. Dat begrijpt het proletariaat. Dat is iets wat ze raakt en wat ze in beweging brengt.

ABICHT:

pfff...

SOULSISTER:

Mr Martens?

MARTENS:

Laten we over onze verantwoordelijkheden praten. U praat over de CCC. Maar wat voor positiefs heeft de CCC gedaan? Niets. U heeft enkel en alleen verschrikkelijke dingen gedaan. Zij die hun verantwoordelijkheid hebben opgenomen, in een vakbond, in een partij, in een regering, hebben geprobeert Cockerill Sambre te redden. Ja, lacht u maar. Maar twintig jaar geleden was het voor ons ook een uitdaging, om de staalnijverheid te behouden. Er zijn problemen, en ik begrijp de staalarbeiders die zich vandaag zorgen maken. Maar wij hebben er twintig jaar voor gezorgd, dat dat bedrijf weer verder kon werken. Dat is het fundamentele verschil tussen uw keuze, die bovendien geweld heeft gebruikt en de onze. Dat is één ding, en een ander ding: wij hebben getracht hervormingen voor de arbeiders door te voeren, en te werken aan een vrije en vreedzame samenleving.

SOULSISTER:

Goed, de meningsverschillen zijn duidelijk.

CARETTE:

Ja, het is duidelijk dat er met onze onderdrukker van de mensheid...

MARTENS:

...hahaha, onderdrukker van de mensheid...!?

CARETTE:

...geen enkel gesprek mogelijk is. Het is een gevecht.

Het staatsapparaat van Mr Martens toen hij premier was, heeft de CCC in militair opzicht verlagen, en hij heeft ons gevangengehouden in omstandigheden die internationale organisaties foltering hebben genoemd. En dat is dan een democratie.

MARTENS:

Dat, Mr Carette, is de verantwoordelijkheid van het gerecht.

CARETTE:

Het is de verantwoordelijkheid van het gerecht om de contrarevolutie op gang te brengen en alle middelen en misdrijven zijn goed. Zelfs zo'n piepkleine organisatie en zo'n klein revolutionair initiatief als de CCC heeft een ongeziene repressie uitgelokt. Dus we weten aan wat we ons kunnen verwachten, de dag dat de grote revolutionaire krachten...

SOULSISTER:

Een laatste vraag,

CARETTE:

... de sociale klasse ter verantwoording roepen...

SOULSISTER:

Mr Carette, een laatste vraag. U hebt de mooiste jaren van uw leven in de gevangenis doorgebracht. Was het dat waard?

CARETTE:

Ik heb de mooiste jaren van m'n leven zlj strijdend doorgebracht, dat is het eerste wat moet worden gezegd. Daarom zijn het ook de mooiste. Of het dat waard was? Is da mensheid bevrijden soms niet de moeite waard? In uw ogen? Neen? Is wegraken uit de barbaarsheid van het imperialisme niet de moeite waard? Ik vind van wel. Want dat is menselijke waardigheid. Niet langer uitgebuit of verdrukt worden, niet langer de speelbal zijn, van blinde barbaarse economische krachten. Dat is de kern van het probleem. Dus jazeker. Vechten voor de mensheid en voor de toekomst, is voor mij het mooiste wat iemand op zich kan nemen.

SOULSISTER:

Bedankt, heren voor uw komst... ik...

MARTENS:

...dus wij hebben dan geen...

SOULSISTER:

wat?

MARTENS:

...engagement?

SOULSISTER:

euh...

MARTENS:

Ik stel de vraag omdat u eindigt met de geloofsbelijdenis van Mr Carette, maar anderen hadden ook een politiek engagement, hoor.

SOULSISTER:

hmhm.

MARTENS:

hmhm. Niet een paar maanden, maar veertig jaar of zelfs langer, hé. Ze hadden ook een doel en een ideaal en hebben ook geprobeerd die waar te maken, hé.

CARETTE:

Ten dienste van de banken, hahaha...

MARTENS:

Maar helemaal niet, Mr Carette...

SOULSISTER:

Dat is dan genoteerd. Ik dank u nogmaals, Mr Carette, Wilfried Martens, Ludo Abicht.